

KYSELYLOMAKE: FSD2932 SUOMALAISTEN HISTORIATIEETOISUUS 2009: KYSELY
QUESTIONNAIRE: FSD2932 HISTORICAL CONSCIOUSNESS IN FINLAND 2009: SURVEY

Tämä kyselylomake on osa yllä mainittua Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa.

Kyselylomaketta hyödyntävien tulee viitata siihen asianmukaisesti lähdeviitteellä.

Lisätiedot: <http://www.fsd.uta.fi/>

This questionnaire forms a part of the above mentioned dataset, archived at the Finnish Social Science Data Archive.

If the questionnaire is used or referred to in any way, the source must be acknowledged by means of an appropriate bibliographic citation.

More information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Detta frågeformulär utgör en del av den ovannämnda datamängden, arkiverad på Finlands samhällsvetenskapliga dataarkiv.

Om frågeformuläret är utnyttjat eller refererat till måste källan anges i form av bibliografisk referens.

Mer information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Suomalaiset ja historia -tutkimus

Hyvä vastaanottaja

Oletteko käynyt museoissa? Katseletteko vanhoja valokuvia? Onko tapananne selvittää, mistä paikat ja kadut ovat saaneet nimensä?

Pyydämme Teitä osallistumaan tutkimukseen, joka selvittää, mitä suomalaiset ajattelevat historiasta ja miten nuo käsitykset vaikuttavat nykypäivän ajatteluun ja tulevaisuuden odo-
tuksiin. Tässä tutkimuksessa olemme kiinnostuneita eri puolella Suomea asuvien 15–79-
vuotiaiden henkilöiden menneisyyttä koskevista kokemuksista, mielipiteistä ja tulkinnoista.
Osallistujat kyselyyn on poimittu satunnaisesti Tilastokeskuksen Suomen väestöä koske-
vasta tietokannasta.

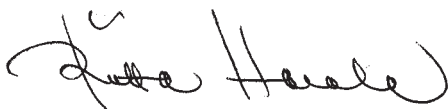
Kysely on Suomessa ensimmäinen laatuaan, minkä vuoksi vastaamisenne on erittäin arvokasta. Kysely muodostaa osan kansainvälistä tutkimusta, jossa pyritään selvittämään ihmisten tapaa olla tekemisissä menneisyyden kanssa eri maissa. Muualla tutkimuksia on toteutettu muun muassa Kanadassa, Yhdysvalloissa ja Australiassa. On tärkeää, että juuri Te vastaatte, sillä otokseen valittua ei voi korvata toisella henkilöllä.

Tutkimuksen toteuttaa Helsingin Yliopisto ja tiedonkeruusta vastaa Tilastokeskus. Kaikki yksittäisen vastaajan tunnistamisen mahdollistavat tiedot poistetaan ennen aineiston luovuttamista Tampereen yliopiston Yhteiskuntatieteelliseen tietoarkistoon ja kansainväliselle tietoarkistolle. Aineisto käsitellään tilastollisin menetelmin, eikä yksittäisen henkilön vastauksia voi erottaa tuloksista.

Pyydämme Teitä palauttamaan kyselylomakkeen Tilastokeskukseen oheisessa valmiiksi maksetussa kirjekuoressa 21.10.2009 mennessä. Kaikkien kyselyyn vastanneiden kesken arvotaan Otavan tuoreita historiateoksia.

Yhteistyöstä etukäteen kiittäen

Tilastokeskus

Riitta Harala
tilastojohtaja

Helsingin Yliopisto

Pilvi Torsti
tutkimusjohtaja, VTT

Tutkimushankkeen taustaa

Suomalaiset ja historia -kysely on osa Helsingin yliopistossa toteutettavaa laajaa tutkimushanketta ”Historiatietoisuus Suomessa”. Tutkimus selvittää ensimmäistä kertaa koko väestön tasolla, mitä tavalliset suomalaiset todella ajattelevat historiasta. Kyselyssä ei testata historiaan liittyviä tietoja, vaan oletuksena on, että jokaisella ihmisellä on oma suhde historiaan ja menneisyyteen, joka vaikuttaa näkemyksiin nykymaailmasta.

Kysely toteutetaan kolmessa vaiheessa. Tämä on toinen kyselykierros, johon osallistuu 3400 Suomessa asuvaa vastaajaa. Yhteensä kysely lähetetään noin 4400:lle Suomessa asuvalle vastaajalle. Vuoden 2010 aikana valikoituja vastaajia haastatellaan kyselyn tuloksien pohjalta. Tutkimuksen tulokset julkaistaan 2010-2011 sekä akateemiselle että suurelle yleisölle suunnattuina julkaisuina.

Hanketta rahoittavat Helsingin yliopiston lisäksi Opetusministeriön yleissivistävän koulutuksen yksikkö, Suomen Kulttuurirahasto ja Svenska Kulturfonden.

- Kyselytutkimuksen tavoitteena on selvittää, mitä suomalaiset ajattelevat menneisyydestä ja miten menneisyyskäsitteet vaikuttavat nykypäivän ajatteluun sekä tulevaisuuden odotuksiin, kertoo tutkimushankkeen johtaja Pilvi Torsti (kuvassa keskellä). Kuvassa oikealla professori Seppo Hentilä ja vasemmalla tutkija Kyösti Knuutila.

Lisätiedot

Jos Teillä on kysyttävää tutkimuksen sisällöstä, lisätietoja antaa Helsingin yliopistossa:

tutkimusjohtaja Pilvi Torsti puh. (09) 191 24859 ja 040 7191 206 tai sähköposti pilvi.torsti@helsinki.fi

Lisätietoja tietojen keruusta antavat Tilastokeskuksessa:

tutkija Anna-Kaarina Potila puh. (09) 1734 2680 tai sähköposti: anna-kaarina.potila@tilastokeskus.fi

tutkimusassistentti Riina Nyberg puh. (09) 1734 2480 tai sähköposti: riina.nyberg@tilastokeskus.fi

Lue lisää tutkimuksesta ja kommentoi internetissä: www.historiatietoisuus.fi

Lomakkeeseen vastaaminen

Vastaukset merkitään rengastamalla jokaisen kysymyksen kohdalla sopivaa vaihtoehtoa edustava numero. Rengastakaa se vaihtoehto, joka parhaiten vastaa Teidän tilannettanne tai käsityksiänne. Valitkaa kustakin kohdasta vain yksi vastausvaihtoehto, ellei toisin pyydetä.

Muutamassa kysymyksessä vastaus kirjoitetaan sille varattuun tilaan.

Sivujen alalaidassa oleville tyhjille riveille pyydämme Teitä tarvittaessa kirjoittamaan mahdollisia kommentteja ja selityksiä vastauksiinne.

Lue lisää ja katso videot!
www.historiatietoisuus.fi

I Historian merkitys

Seuraavissa kysymyksissä käsitellään yleisesti historian ja menneisyyden merkitystä.

1. Mikä on historian merkitys Teille?	täysin eri mieltä	osin eri mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	osin samaa mieltä	täysin samaa mieltä
a. Kiehtovia asioita, jotka kiihottavat mielikuvitustani.	1	2	3	4	5
b. Tilaisuus oppia muiden virheistä ja onnistumisista.	1	2	3	4	5
c. Menneitä ja kuolleita asioita, jotka eivät koske minua.	1	2	3	4	5
d. Taustaa nykytilanteelle ja selityksiä nykyongelmille.	1	2	3	4	5
e. Tietoa, joka auttaa minua ymmärtämään yhteiskunnan muutosta.	1	2	3	4	5
f. Perustiedot historiasta kuuluvat jokaisen yleissivistykseen.	1	2	3	4	5

2. Oletteko viimeisen vuoden aikana:	en kertaakaan	kerran	muutaman kerran	usein
a. Katsonut historiaan liittyviä tv-ohjelmia tai elokuvia (myös dvd); ml. elokuvat historiaan liittyvistä henkilöistä ja tapahtumista, dokumentit, elämäkerrat jne?	1	2	3	4
b. Lukenut menneisyyteen tai historiaan liittyviä romaaneja?	1	2	3	4
c. Lukenut historiaan liittyviä tietokirjoja mukaan lukien elämäkerrat?	1	2	3	4
d. Etsinyt internetistä historiaan liittyvää tietoa?	1	2	3	4
e. Katsellut vanhoja valokuvia perheen tai ystävien kanssa?	1	2	3	4
f. Tutustunut perheen tai suvun historiallisiin vaiheisiin?	1	2	3	4
g. Käynyt jossain historiallisella paikalla tai nähtävyydellä?	1	2	3	4
h. Käynyt museossa?	1	2	3	4
i. Katsonut jonkun historiaan liittyvän näytelmän teatterissa?	1	2	3	4
j. Puhunut vanhempienne tai sukulaistenne kanssa menneisyyden tapahtumista?	1	2	3	4
k. Käynyt historiaa käsittelevillä yleisöluennoilla tai esitelmätilaisuudessa?	1	2	3	4
l. Hankkinut keräilymielessä tai muistoksi vanhoja esineitä tai tavaroita?	1	2	3	4
m. Harrastanut historia-aiheisia rooli-, tietokone- tai lautapelejä?	1	2	3	4

3. Nuoruusvuosien yhteiskunnallisten kokemusten ajatellaan vaikuttavan sukupolvien muotoutumiseen. Mitä yksittäistä tapahtumaa tai kehityskulkua pidätte oman sukupolvenne kannalta merkittävimpänä? <u>Mainitkaa kumpaankin kohtaan ainoastaan yksi tapahtuma.</u>
a. Suomessa _____
b. Muualla maailmassa _____

4. Vietätkö Suomen itsenäisyyspäivää?

Kyllä 1

En 2

Jos vastasitte kyllä, kertoisitteko miten vietätte Suomen itsenäisyyspäivää: _____

5. Kuinka paljon luotatte seuraaviin historiasta ja menneisyydestä kertoviin lähteisiin:

	en lainkaan	vähän	jonkin verran	paljon	hyvin paljon
a. museot?	1	2	3	4	5
b. elokuvat?	1	2	3	4	5
c. menneisyyteen ja historiaan liittyvät televisio-ohjelmat ja dokumentit?	1	2	3	4	5
d. historialliset näytelmät?	1	2	3	4	5
e. historiaa käsittelevät tietokirjat?	1	2	3	4	5
f. historiaa käsittelevät romaanit?	1	2	3	4	5
g. vanhempien, sukulaisten ja perheenjäsenten tarinat?	1	2	3	4	5
h. koulun historianopetus?	1	2	3	4	5
i. sukututkimus ja sukuseurojen toiminta?	1	2	3	4	5
j. poliitikkojen historiaa käsittelevät lausunnot?	1	2	3	4	5
k. yliopistojen historiantutkimus?	1	2	3	4	5

6. Kuinka kiinnostunut olette:

	en lainkaan	vähän	jonkin verran	paljon	hyvin paljon
a. historiasta ja menneisyydestä yleensä?	1	2	3	4	5
b. oman perheenne ja sukunne historiasta?	1	2	3	4	5
c. oman asuinpaikkanne historiasta?	1	2	3	4	5
d. Suomen ja suomalaisten historiasta?	1	2	3	4	5
e. Euroopan historiasta?	1	2	3	4	5
f. maailmanhistoriasta?	1	2	3	4	5
g. menneisyyden ihmisten arkeen liittyvästä historiasta?	1	2	3	4	5

II Kehitys ja siihen vaikuttavat tekijät

Seuraavissa kysymyksissä Teiltä pyydetään mielipiteitä kehitykseen vaikuttavista asioista maailmassa yleensä ja erikseen liittyen Suomeen.

7. Miten suhtaudutte seuraaviin väittämiin historiallisen kehityksen luonteesta:					
	täysin eri mieltä	osin eri mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	osin samaa mieltä	täysin samaa mieltä
a. Ajoittaisista takapakeista huolimatta, historiallinen kehitys on kaikkialla muutosta kohti parempaa.	1	2	3	4	5
b. Historiallista kehitystä leimaa ennen kaikkea hyvien ja huonojen aikojen vuorottelu.	1	2	3	4	5
c. Historialla on taipumus toistaa itseään.	1	2	3	4	5
d. Länsimaisen ajattelun ja demokratian leviäminen merkitsee yleensä muutosta kohti parempaa.	1	2	3	4	5
e. Viimeisen sadan vuoden kehitystä Suomessa voidaan pitää edistyskertomuksena, jossa on edetty kohti parempia aikoja.	1	2	3	4	5
f. Viimeisen sadan vuoden kehitystä koko maapallolla voidaan pitää edistyskertomuksena, jossa on edetty kohti parempia aikoja.	1	2	3	4	5
g. Suomalaiset voivat suhtautua luottavaisesti maansa tulevaisuuteen.	1	2	3	4	5
h. Suomalaiset voivat suhtautua luottavaisesti koko maailman tulevaisuuteen.	1	2	3	4	5

8. Kuinka paljon seuraavat tekijät ovat mielestänne muuttaneet ihmisten elämää maailmassa entisistä ajoista <u>tähän päivään mennessä</u> ? (Kysymyksessä ei oteta kantaa siihen onko muutos hyvää vai huonoa.)					
	hyvin vähän	vähän	jonkin verran	paljon	hyvin paljon
a. tekniset keksinnöt ja koneet?	1	2	3	4	5
b. poliittiset johtajat?	1	2	3	4	5
c. tieteellinen kehitys ja uusi tieto?	1	2	3	4	5
d. kirjallisuus ja taide?	1	2	3	4	5
e. naisten ja miesten välisen tasa-arvon kehittyminen?	1	2	3	4	5
f. sodat?	1	2	3	4	5
g. taloudellinen kilpailu?	1	2	3	4	5
h. väestöräjähdys?	1	2	3	4	5
i. ilmasto- ja ympäristöongelmat?	1	2	3	4	5
j. yksittäisten ihmisten toiminta?	1	2	3	4	5
k. kansainvälistyminen ja globalisaatio?	1	2	3	4	5
l. energian käyttö ja riittävyys?	1	2	3	4	5

9. Kuinka paljon seuraavat tekijät tulevat muuttamaan ihmisten elämää maailmassa <u>seuraavan 40 vuoden aikana</u> ? (Kysymyksessä ei oteta kantaa siihen onko muutos hyvää vai huonoa.)					
	hyvin paljon vähemmän kuin tähän saakka	vähemmän kuin tähän saakka	saman verran kuin tähän saakka	enemmän kuin tähän saakka	paljon enemmän kuin tähän saakka
a. tekniset keksinnöt ja koneet?	1	2	3	4	5
b. poliittiset johtajat?	1	2	3	4	5
c. tieteellinen kehitys ja uusi tieto?	1	2	3	4	5
d. kirjallisuus ja taide?	1	2	3	4	5
e. naisten ja miesten välisen tasa-arvon kehittyminen?	1	2	3	4	5
f. sodat?	1	2	3	4	5
g. taloudellinen kilpailu?	1	2	3	4	5

<i>Edellinen kysymys jatkuu:</i>	hyvin paljon vähemmän kuin tähän saakka	vähemmän kuin tähän saakka	saman verran kuin tähän saakka	enemmän kuin tähän saakka	paljon enemmän kuin tähän saakka
h. väestöräjähdyks?	1	2	3	4	5
i. ilmasto- ja ympäristöongelmat?	1	2	3	4	5
j. yksittäisten ihmisten toiminta	1	2	3	4	5
k. kansainvälistyminen ja globalisaatio	1	2	3	4	5
l. energian käyttö ja riittävyys?	1	2	3	4	5

10. Kuinka paljon vaikutusta arvioitte seuraavilla tekijöillä olevan Suomen tulevaisuuden kehitykseen seuraavan 40 vuoden aikana? (Kysymyksessä ei oteta kantaa siihen onko muutos hyvää vai huonoa.)

	hyvin paljon vähemmän kuin tähän saakka	vähemmän kuin tähän saakka	saman verran kuin tähän saakka	enemmän kuin tähän saakka	paljon enemmän kuin tähän saakka
a. Maailmanlaajuinen talouskehitys?	1	2	3	4	5
b. Poliittiset puolueet?	1	2	3	4	5
c. Talouskehitys Suomessa	1	2	3	4	5
d. Hyvinvointiyhteiskunnan palveluiden ylläpitäminen (esim. julkinen terveydenhoito, päivähoido, maksuton koulutus, eläkejärjestelmä)?	1	2	3	4	5
e. Osallistuminen kansainväliseen politiikkaan esimerkiksi YK:ssa?	1	2	3	4	5
f. Kansalaisjärjestöjen toiminta?	1	2	3	4	5
g. Ympäristön suojeleminen?	1	2	3	4	5
h. Yksittäisten ihmisten yritteliäisyys?	1	2	3	4	5
i. Rajanaapuruus Venäjän kanssa?	1	2	3	4	5
j. EU-jäsenyys?	1	2	3	4	5
k. Kansainvälisesti menestyvät suomalaisyritykset?	1	2	3	4	5
l. Lisääntyvä ulkomaalaisten määrä Suomessa?	1	2	3	4	5
m. Suomen alueelliset erot?	1	2	3	4	5
n. Suomen eduskunta?	1	2	3	4	5

11. Kuinka eri tai samaa mieltä olette seuraavien Suomen menneisyyden ja tulevaisuuden kehitykseen liittyvien väittämien kanssa?

	täysin eri mieltä	osin eri mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	osin samaa mieltä	täysin samaa mieltä
a. Suomalaiset ovat kautta historian olleet ahkeria ja työteliäitä.	1	2	3	4	5
b. Suomen kansa on aina ollut olemassa ja kehittynyt erillisenä ryhmänä, jolla on oma asuinalue.	1	2	3	4	5
c. "Talvisodan henki" vaikuttaa suomalaisen yhteiskunnan taloudelliseen menestykseen.	1	2	3	4	5
d. Suomen menestys tulevaisuudessa riippuu ennen kaikkea maailmantalouden kehityksestä.	1	2	3	4	5
e. Nykyisenkaltainen hyvinvointivaltio ei voi säilyä tulevaisuudessa, koska sen ylläpitäminen maksaa liikaa.	1	2	3	4	5
f. Tavalliset ihmiset pystyvät vaikuttamaan Suomen tulevaan kehitykseen.	1	2	3	4	5
g. Suuret julkisen talouden menot heikentävät Suomen kilpailukykyä.	1	2	3	4	5
h. Poliitikot pystyvät päätöksillään vaikuttamaan Suomen tulevaan kehitykseen.	1	2	3	4	5
i. Ammattiyhdistysliikkeellä tulee olemaan vaikutusta Suomen tulevaan kehitykseen.	1	2	3	4	5
j. Tavallisten ihmisten taloudellinen hyvinvointi tulee lisääntymään.	1	2	3	4	5

III Historian merkitys omalle ikäpolvelle

Seuraavissa kysymyksissä Teitä pyydetään miettimään, miten tärkeitä eräät asiat ovat Teille ja kuinka merkittävänä pidätte eräitä historian kehityskulkuja.

12. Kuinka tärkeitä seuraavat asiat ovat Teille?

	ei lainkaan tärkeä	vähän tärkeä	jonkin verran tärkeä	tärkeä	erittäin tärkeä
a. Suomen itsenäisyys?	1	2	3	4	5
b. ympäristö?	1	2	3	4	5
c. oikeusvaltio?	1	2	3	4	5
d. perhe?	1	2	3	4	5
e. ystävät?	1	2	3	4	5
f. taloudellinen vauraus?	1	2	3	4	5
g. koulutus?	1	2	3	4	5
h. eläketurva?	1	2	3	4	5
i. uskonto?	1	2	3	4	5
j. EU ja eurooppalainen yhteistyö?	1	2	3	4	5
k. toimiva demokratia ja kansalaisoikeudet, esimerkiksi äänioikeus?	1	2	3	4	5
l. kaikkien oikeus oman mielipiteen ilmaisuun?	1	2	3	4	5
m. maailman rauha?	1	2	3	4	5
n. työ?	1	2	3	4	5
o. vähäosaisista huolehtiminen Suomessa?	1	2	3	4	5
p. köyhien auttaminen muualla maailmassa?	1	2	3	4	5
q. yksilön vapaus?	1	2	3	4	5
r. osallistuminen kansalaisjärjestöjen toimintaan?	1	2	3	4	5

13. Mainitkaa yksittäisiä menneisyyteen liittyviä kirjoja, elokuvia, musiikkiesityksiä tai näytelmiä, jotka ovat erityisesti tehneet Teihin vaikutuksen:

14. Ympyröikää seuraavasta listasta viisi asiaa, joita pidätte merkittävimpinä Suomen historiassa. Voitte perustella vastauksenne vieressä olevaan ”Miksi”-kenttään.

	Ympyröi	Miksi, perustelu:
a. Jatkosota	1	
b. Toisen maailmansodan jälkeinen idänpolitiikka eli erityissuhteet Neuvostoliittoon	2	
c. Suomen maltillinen maahanmuutto- ja pakolaispolitiikka esimerkiksi Ruotsiin verrattuna	3	
d. Suomalaisten massamuutto Ruotsiin 1950-luvulta alkaen	4	
e. Suomen kehitys Ruotsin valtakunnan osana 1600- ja 1700-luvuilla (esim. oikeusjärjestys)	5	
f. Talvisota	6	
g. Venäjän vallan aika 1800-luvulla	7	
h. Naisten ja miesten yleinen ja yhtäläinen äänioikeus vuonna 1906	8	
i. 1990-luvun lama ja siitä selviytyminen	9	
j. Hyvinvointiyhteiskunta	10	
k. 1918 sota	11	
l. Kunnallinen päivähoitojärjestelmä	12	
m. Oppivelvollisuus, peruskoulu ja ilmainen koulutus	13	
n. TUPO-järjestelmä eli sopiminen valtion, työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen välillä (esim. palkoista)	14	
o. Naispresidentti	15	
p. Suomen kielen kehitys	16	
q. Suomen EU-jäsenyys	17	
r. Kylmän sodan päättyminen ja Neuvostoliiton hajoaminen	18	
s. Luovutettujen alueiden suomalaisten siirtolaisten sijoittuminen sotien jälkeen	19	
t. Pitkä itäraja Venäjän ja Neuvostoliiton kanssa	20	
u. Virallinen kaksikielisyys	21	

15. Mainitkaa 1-3 henkilöä, joita pidätte merkittävinä Suomen historiassa:

IV Historialliset tapahtumat

Seuraavassa kysymme arvioitanne erilaisista historian tulkinnoissa. Tässä ei kysytä tietojanne historiasta. Vastatkaa mielikuvienne perusteella.

16. Mikä on käsityksenne seuraavista keväällä vuonna 1918 Suomessa käytyä sotaa koskevista väitteistä?						
	täysin eri mieltä	osin eri mieltä	ei eri eikä samaa mieltä	osin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	en osaa sanoa
a. Suomalaiset taistelivat 1918 sodassa yhtenä rintamana Venäjää / Neuvosto-Venäjää ja kommunisteja vastaan.	1	2	3	4	5	9
b. Kaikki osapuolet, punaiset ja valkoiset, taistelivat sodassa hyväksi kokemansa järjestelmän puolesta.	1	2	3	4	5	9
c. Historiantutkijat ovat käsitelleet 1918 tapahtumia kattavasti.	1	2	3	4	5	9
d. 1918 sodassa Suomi osoitti itsenäisyytensä kansakuntana ja valtiona.	1	2	3	4	5	9
e. 1918 jakoi suomalaiset vihollisleireihin vuosikymmeniksi.	1	2	3	4	5	9
f. 1918 tapahtumia ei kenenkään pidä enää pyydellä anteeksi.	1	2	3	4	5	9
g. 1918 tapahtumat kuvaavat suomalaisten väkivaltaisuutta.	1	2	3	4	5	9
h. 1918 sotaa käytiin erityisesti suomalaisten taloudellisen epätasa-arvon vuoksi.	1	2	3	4	5	9
i. Punaisten voitto 1918 olisi tehnyt Suomesta osan Neuvostoliittoa.	1	2	3	4	5	9
j. Minua kiinnostavat lähinnä tavallisten ihmisten kohtalot 1918 sodassa.	1	2	3	4	5	9
k. 1918 tapahtumien merkitystä suomalaisille liioitellaan esimerkiksi mediassa.	1	2	3	4	5	9
l. Vuoden 1918 tapahtumien muistoksi pitäisi viettää vuosittain kansallista sovinnon päivää.	1	2	3	4	5	9
m. Punaiset ja valkoiset olivat yhtäläisesti syyllisiä vuoden 1918 traagisiin tapahtumiin.	1	2	3	4	5	9
n. Täällä Pohjantähden alla -kirjasarja on tärkeä 1918 tapahtumien kuvaaja.	1	2	3	4	5	9
o. Sodan häviäjät hiljennettiin sodan jälkeen vuosikymmeniksi.	1	2	3	4	5	9
p. Suomen 1918 sota oli ensimmäisen maailmansodan rönsy.	1	2	3	4	5	9
q. Saksassa koulutettujen jääkärien rooli oli sodassa ratkaiseva.	1	2	3	4	5	9
r. Sodan jälkeiset valkoisten ylläpitämät vankileirit ovat häpeäpilkkua Suomen historiassa.	1	2	3	4	5	9

17. Mitä nimeä olette tottunut käyttämään vuoden 1918 sodasta?

18. Mikä on käsityksenne seuraavista talvi-, jatko- ja Lapin sotaa koskevista väitteistä?

	täysin eri mieltä	osin eri mieltä	ei eri eikä samaa mieltä	osin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	en osaa sanoa
a. Talvisota oli voitto Suomelle.	1	2	3	4	5	9
b. Jatkosota oli torjuntavoitto Suomelle.	1	2	3	4	5	9
c. Suomen jatkosotaa Neuvostoliittoa vastaan voidaan pitää erillissotana.	1	2	3	4	5	9
d. Talvisota yhdisti vuoden 1918 sisällissodan osapuolet Suomessa ja "punaisuus" ja "valkoisuus" siirtyivät taka-alalle.	1	2	3	4	5	9

Edellinen kysymys jatkuu:

	täysin eri mieltä	osin eri mieltä	ei eri eikä samaa mieltä	osin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	en osaa sanoa
e. Suomalaiset kohtelivat sotavankejaan hyvin.	1	2	3	4	5	9
f. Väinö Linnan romaani Tuntematon sotilas kuvaa onnistuneesti sota-aikaa.	1	2	3	4	5	9
g. Karjalasta tulleiden evakkojen uudelleen asuttaminen sujui esimerkillisesti.	1	2	3	4	5	9
h. Naisten siviiliosallistuminen sotiin oli Suomessa poikkeuksellisen laajaa.	1	2	3	4	5	9
i. Sotien ajan historiaa pitäisi tutkia enemmän.	1	2	3	4	5	9
j. Sotien aikana suomalaiset olivat hyvin isänmaallisia.	1	2	3	4	5	9
k. Suomessa ei toimeenpantu kuolemantuomioita sodan aikana.	1	2	3	4	5	9
l. Suomen poliittinen johto tiesi juutalaisten julmasta kohtelusta Saksassa ennen sotia tai sotien aikana.	1	2	3	4	5	9
m. Suomen ja Saksan suhdetta jatkosodassa voidaan kuvata sanalla "liittolainen".	1	2	3	4	5	9
n. Tuhansien lasten siirtäminen sotia pakoon Ruotsiin oli oikea ratkaisu.	1	2	3	4	5	9
o. Suomessa esiintyi sodan vastaista vastarintatoimintaa sotien aikana.	1	2	3	4	5	9
p. Suomalaiset selvisivät sodista ilman suurempia traumoja.	1	2	3	4	5	9
q. Suomen valtiolla ei ole anteeksipyydeltävää sodanaikaisessa juutalaispolitiikassa.	1	2	3	4	5	9
r. Sodissa minua kiinnostavat lähinnä yksittäisten sotilaiden ja siviilien tarinat ja kohtalot.	1	2	3	4	5	9
s. Sota-ajan Suomi ja suomen kansa ei ollut yhtenäinen kokonaisuus.	1	2	3	4	5	9

19. Toisen maailmansodan jälkeisiä vuosikymmeniä on Suomessa luonnehdittu kiivaan muutosprosessin ajaksi. Mitä mieltä olette seuraavista tähän murrosvaiheeseen liittyvistä väitteistä?

	täysin eri mieltä	osin eri mieltä	ei eri eikä samaa mieltä	osin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	en osaa sanoa
a. Valtion olisi pitänyt hillitä muuttovirtoja maalta kaupunkiin 1950–70-luvuilla.	1	2	3	4	5	9
b. Sodanjälkeistä kehitystä Suomessa voidaan kutsua teolliseksi vallankumoukseksi.	1	2	3	4	5	9
c. Hyvinvointivaltion rakentaminen (sosiaali- ja eläketurvajärjestelmät, terveydenhuolto, ilmainen koulutus) 1960-luvun lopulta alkaen muutti suomalaisten elämää enemmän kuin mikään muu 1900-luvun kehitys.	1	2	3	4	5	9
d. Neuvostomyönteinen idänpolitiikka vaikutti kielteisesti suomalaiseen yhteiskuntaan sodanjälkeisinä vuosikymmeninä.	1	2	3	4	5	9
e. Presidentti Urho Kekkonen oli presidenttinä liian itsevaltainen.	1	2	3	4	5	9
f. Lähiöiden nopea rakentaminen kaupunkien laitamille oli virhe.	1	2	3	4	5	9
g. 1960-luvun lopussa alkanut nuorisoradikalismi (esim. taistolaisuus) oli merkittävässä osassa suomalaisen yhteiskunnan murroksessa.	1	2	3	4	5	9
h. Hyvinvointivaltio on yhdistänyt suomalaisia enemmän kuin talvisota.	1	2	3	4	5	9
i. Suomalaisten poliitikkojen erityissuhteet Neuvostoliittoon vaikuttivat myönteisesti Suomen kansainväliseen asemaan 1960- ja 1970-luvuilla.	1	2	3	4	5	9
j. Suomettumista ja suomalaisten poliitikkojen idänsuhteita tulisi tutkia enemmän.	1	2	3	4	5	9
k. Olennaisin kehitys 1950-luvulta lähtien on tavallisten ihmisten arkisen elämän muuttuminen.	1	2	3	4	5	9

V Tämän päivän Suomi ja maailma

Lopuksi kysymme lähimenneisyyteen ja nykyisyyteen liittyvistä näkemyksistänne. Vastatkaa mielikuvienne perusteella.

20. Kuinka samaa tai eri mieltä olette seuraavien lähimenneisyyteen liittyvien väittämien kanssa?					
	täysin eri mieltä	osin eri mieltä	ei eri eikä samaa mieltä	osin samaa mieltä	täysin samaa mieltä
a. Hyvinvointivaltion (peruskoulu, terveydenhuolto, eläke, työttömyysturva) voimakas kehittäminen 1960-luvulta alkaen on hidastanut talouskasvua.	1	2	3	4	5
b. 1990-luvun lama ja työttömyys on merkittävin vaihe Suomen historiassa viimeisen 20 vuoden aikana.	1	2	3	4	5
c. Maaseudun autioituminen on ollut osa luonnollista kehitystä Suomen parhaaksi.	1	2	3	4	5
d. Kulttuurielämä Suomessa on rikastunut, kun Suomeen on muuttanut 1990-luvulta lähtien huomattavasti aiempaa enemmän ulkomaalaisia.	1	2	3	4	5
e. EU-jäsenyys ja suuntautuminen länteen ovat vähentäneet Venäjän merkitystä Suomelle.	1	2	3	4	5
f. Globalisaatio on vaikuttanut kielteisesti Suomen ja suomalaisten asemaan.	1	2	3	4	5
g. Kylmän sodan päättyminen ja kommunismin romahtaminen muutti keskeisesti Suomen asemaa Euroopassa.	1	2	3	4	5

21. Kuinka samaa tai eri mieltä olette seuraavien nykyisyyteen liittyvien väittämien kanssa:					
	täysin eri mieltä	osin eri mieltä	ei eri eikä samaa mieltä	osin samaa mieltä	täysin samaa mieltä
a. Suomen eduskunnan merkitys on vähentynyt maailman kansainvälistymisen myötä.	1	2	3	4	5
b. Suomen korkeat väkivaltatilastot verrattuna esimerkiksi Ruotsiin selittyvät sodilla.	1	2	3	4	5
c. Tavallisten suomalaisten on oltava valmiita uhrauksiin suomalaisten yrityksiensä menestymisen puolesta.	1	2	3	4	5
d. Euroopan yhdentymisen on mennyt liian pitkälle.	1	2	3	4	5
e. Globalisaation seurauksena yksittäisten valtioiden merkitys vähenee ja erilaisten alueiden (esim. maakunnat) merkitys korostuu.	1	2	3	4	5
f. Yksilön omat valinnat vaikuttavat globaalissa maailmassa enemmän kuin aiemmin.	1	2	3	4	5
g. Pakolaisista koituu liikaa menoja sosiaaliturvamäärärahoihin.	1	2	3	4	5
h. Kansainvälinen talous vaikuttaa kehitykseen enemmän kuin politiikka.	1	2	3	4	5
i. Karjalaisuuden vaikutus näkyy merkittäväällä tavalla suomalaisessa nykykulttuurissa.	1	2	3	4	5
j. On turhaa pyytää tänään anteeksi vuosisatojen takaisia asioita.	1	2	3	4	5
k. Sosiaaliturva on jäänyt jälkeen muusta taloudellisesta kehityksestä.	1	2	3	4	5
l. Tämän päivän pakolaisia voi verrata talvi- ja jatkosodan ajan karjalaisiin evakoihin.	1	2	3	4	5
m. Nykymaailmassa ei voi enää puhua yhtenäisestä suomalaisesta kulttuurista.	1	2	3	4	5

22. Lopuksi vielä kysymys Suomi-kuvasta ulkomailla. Kuinka paljon arvelette seuraavien menneisyyteen ja nykyisyyteen liittyvien tekijöiden vaikuttavan Suomi-kuvaan ulkomailla?

		ei lainkaan vaikutusta	vähän vaikutusta	jonkin verran vaikutusta	paljon vaikutusta	erittäin paljon vaikutusta
a.	Suomettuminen	1	2	3	4	5
b.	Etyk 1975 ja muut kansainväliset tapaamiset	1	2	3	4	5
c.	Urheilusankarit	1	2	3	4	5
d.	Suomalainen muotoilu ja design	1	2	3	4	5
e.	Suomalaiset taiteilijat ja muusikot	1	2	3	4	5
f.	Nokian menestys	1	2	3	4	5
g.	Suomalainen "sisu"	1	2	3	4	5
h.	Korkea koulutustaso ja ilmainen koulujärjestelmä	1	2	3	4	5
i.	Suomalaiset YK:n rauhanturvaajat	1	2	3	4	5
j.	Varhainen äänioikeus kaikille	1	2	3	4	5
k.	Talvisota suurta Neuvostoliittoa vastaan	1	2	3	4	5
l.	Sotakorvausten maksaminen ajallaan ja täysimääräisesti	1	2	3	4	5
m.	EU-jäsenyys	1	2	3	4	5
n.	Martti Ahtisaaren Nobel-palkinto	1	2	3	4	5
o.	Progressiivinen verotus	1	2	3	4	5
p.	Hyvinvointiyhteiskunta	1	2	3	4	5
q.	Yhteiskunnallinen tasa-arvo	1	2	3	4	5
r.	Suomen kaksikielisyys	1	2	3	4	5
s.	Kalevala	1	2	3	4	5
t.	Puhdas luonto, metsät ja järvet	1	2	3	4	5
u.	Suomen alhainen korruptio	1	2	3	4	5
v.	Suomalainen viinakulttuuri	1	2	3	4	5

VI Tiedot vastaajista

Seuraavassa kerättävät perustiedot vastaajista auttavat vastauksien analyysia ja tilastollista ryhmittelyä. Tiedot kerätään aiemmissa tutkimuksissa testatun mallin mukaisesti. Kaikki kerätävä tieto säilytetään nimettömänä ja luottamuksellisena.

23. Syntymävuotenne:

19 _____

24. Sukupuolenne:

Nainen 1

Mies 2

25. Mikä on koulutuksenne?

Peruskoulun ala-aste/kansakoulu	1
Peruskoulun yläaste/keskikoulu	2
Lukion loppututkinto (ylioppilas tai vastaava)	3
Ammatillinen loppututkinto (ammattikoulu tai vastaava)	4
Opisto-, ammattikorkeakoulu- tai korkeakoulututkinto	5
Lisensiaatin tai tohtorin tutkinto	6

26. Mikä on/oli äitinne koulutus?

Peruskoulun ala-aste/kansakoulu	1
Peruskoulun yläaste/keskikoulu	2
Lukion loppututkinto (ylioppilas tai vastaava)	3
Ammatillinen loppututkinto (ammattikoulu tai vastaava)	4
Opisto-, ammattikorkeakoulu- tai korkeakoulututkinto	5
Lisensiaatin tai tohtorin tutkinto	6

27. Mikä on/oli isänne koulutus?

Peruskoulun ala-aste/kansakoulu	1
Peruskoulun yläaste/keskikoulu	2
Lukion loppututkinto (ylioppilas tai vastaava)	3
Ammatillinen loppututkinto (ammattikoulu tai vastaava)	4
Opisto- tai ammattikorkeakoulu- tai korkeakoulututkinto	5
Lisensiaatin tai tohtorin tutkinto	6

28. Mikä luonnehdinnoista parhaiten kuvaa asuinympäristöänne?

Suuri kaupunki (yli 100 000 asukasta)	1
Suuren kaupungin lähiö tai lähiseutu	2
Pieni tai keskikokoinen kaupunki/kunta (20 000–100 000 asukasta)	3
Pienempi taajama tai kunta (alle 20 000 asukasta)	4
Maaseutu (haja-asutusalue)	5

29. Mikä luonnehdinnoista parhaiten kuvaa Teitä?

Olen asunut samalla paikkakunnalla koko ikäni tai lähes koko ikäni.	1
Olen asunut eri puolilla Suomea.	2
Olen asunut lyhyitä ajanjaksoja ulkomailla.	3
Olen asunut suurimman osan elämästäni ulkomailla.	4

30. Mitkä seuraavista kuvauksista sopivat Teihin tällä hetkellä?**Ympyröikää tarvittaessa useampi vaihtoehto.**

Ansiotyössä (tai tilapäisesti pois ansiotyöstä)	1
Opiskelija (ei työnantajan maksama koulutus)	2
Työtön	3
Pysyvästi sairas tai työkyvytön	4
Eläkkeellä	5
Varusmies, siviilipalvelumies	6
Kotiäiti tai -isä, omaishoitaja	7

31. Teidät itsenne mukaan laskettuna, kuinka monta henkilöä asuu vakituisesti kotitaloudessanne?

Aikuisia _____

Alaikäisiä _____

32. Kuinka montaa kirjaa kotonanne suurin piirtein on (koulukirjoja ja lehtiä ei lasketa mukaan)?

Alle 10	1
11–50	2
51–200	3
201–500	4
yli 500	5

**33. Arvioikaa taloutenne nettotulot (tulot verojen jälkeen) yhdessä kuukaudessa.
Mukaan lasketaan myös esim. eläkkeet, vanhempainpäivärahat tms.**

0 € – 499 €	1
500 € – 999 €	2
1000 € – 1499 €	3
1500 € – 1999 €	4
2000 € – 2999 €	5
3000 € – 4999 €	6
5000 € – 10000 €	7
yli 10 000 €	8

**34. Mikä on nykyisen tai viimeisimmän työpaikkanne toimi- tai tuotantoala?
(valitkaa lähin vaihtoehto)**

Kaupallinen ala	1
Tekninen ala	2
Hoito- ja sosiaaliala	3
Kulttuuriala	4
Juridiikka	5
Yhteiskunnallinen ala	6
Maa- ja metsätalous	7
Palveluala	8
Rakentaminen	9
Teollisuus	10
Koulutus	11
Joku muu, mikä	12 _____
En osaa sanoa	13

35. Mihin seuraavista yhteiskuntaluokista katsotte kuuluvanne?

Yläluokka	1
Ylempi keskiluokka	2
Keskiluokka	3
Alempi keskiluokka	4
Työväenluokka	5
En halua vastata	6

36. Mihin seuraavista yhteiskuntaluokista katsotte lapsuudenkotiinne kuuluneen?

Yläluokka	1
Ylempi keskiluokka	2
Keskiluokka	3
Alempi keskiluokka	4
Työväenluokka	5
En halua vastata	6

37. Oletteko suorittanut:

Asepalveluksen	1
Siviilipalveluksen	2
Vapautettu asevelvollisuudesta	3
En ole suorittanut asevelvollisuutta	4

38. Koetteko, että Teillä on siirtokarjalaisia juuria?

Kyllä	1
En	2

39. Mitä puoluetta muistelette äänestäneenne edellisissä eduskuntavaaleissa vuonna 2007?

Suomen Keskusta	1
Kansallinen Kokoomus	2
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue	3
Vasemmistoliitto	4
Vihreä liitto	5
Suomen Kristillisdemokraatit	6
Ruotsalainen kansanpuolue	7
Perussuomalaiset	8
Jokin muu, mikä?	9 _____
En äänestänyt	10
Minulla ei ollut äänioikeutta	11

40. Mitä poliittista puoluetta äitinne kannatti, kun itse olitte nuori?

41. Mitä poliittista puoluetta isänne kannatti, kun itse olitte nuori?

42. Katsotteko kuuluvanne johonkin tiettyyn uskontokuntaan tai uskonnolliseen yhteisöön?

Kyllä 1
En 2

42B. Jos vastasitte "kyllä": Mihin uskontokuntaan - tai yhteisöön katsotte kuuluvanne?

Evangelisluterilainen kirkko	1
Ortodoksinen kirkko	2
Katolinen kirkko	3
Helluntailaisuus	4
Vapaakirkko	5
Jehovan todistajat	6
Juutalaisuus	7
Islam	8
Jokin muu, mikä:	9 _____
En osaa sanoa	10

Kiitos vastauksistanne!

Voitte kirjoittaa alla oleville riveille vapaasti tuntemuksia ja ajatuksia, joita kyselyyn vastaaminen Teissä herätti.

- Rastittakaa, mikäli kommenttejanne voi nimettömänä esittää tutkimuksen internet-sivuilla.

Tutkimusta on tarkoitus jatkaa sekä tarkentavilla haastatteluilla että myöhemässä vaiheessa tehtävällä uudella tutkimuskierroksella. Tulemme pyytämään haastatteluihin osan niistä henkilöistä, jotka ovat antaneet suostumuksensa Tilastokeskukselle ja Helsingin yliopistolle. Haastattelija esittää jatkokysymyksiä tähän lomakkeeseen antamienne vastausten pohjalta. Haluatteko Te osallistua tähän jatkotutkimukseen?

- Rastittakaa, mikäli Teihin voi ottaa yhteyttä mahdollisia jatkohaastatteluja varten.

Tutkimukseen osallistuneiden kesken arvotaan Otavan uusia historiateoksia. Jos haluatte osallistua arvontaan, kirjoittakaa yhteystietonne alla oleville riveille.

Nimi:

Osoite:

Postinumero:

Postitoimipaikka: